

BIJ *UITSTEK*

Heijstek

Hijstek

Hystek

Heistek

Heystek

Heijstekq

Heysteck

Heijsteck

Heijstexck

Familie Contacten

Dit blad is een uitgave van de Werkgroep Heijstek Familiestichting.

Jaargang 1, nummer 2

December 2001

Voorwoord

Het stond zo treffend in de colofon van de beide vorige nummers van dit blad: "een werkgroep die de haalbaarheid onderzoekt om een Heijstek Familiestichting op te richten". Welnu, het is ervan gekomen! De Heijstek Familiestichting is een feit. Vrijdag 4 oktober 2001 tekenden de initiatiefnemers bij de notaris de akte van oprichting. Een verslag van deze heuglijke gebeurtenis leest U elders in dit blad. De opmerkelijke lezer valt het wellicht op dat op de voorzijde van dit blad de werkgroep nog wordt vermeld. Dat klopt, maar we hadden nog te veel van deze exemplaren op voorraad! Zoals U in het vorige nummer kon lezen, kunnen wij thans plannen uitwerken voor bepaalde activiteiten, bijvoorbeeld een bijeenkomst teneinde elkaar nader te leren kennen (we zijn toch allemaal familie!), een excursie naar een voor het geslacht Heijstek bijzondere, of interessante plaats of iets dergelijks. U hoort in de komende tijd zeker nader van ons.

Na de vele, vele reacties van in het bijzonder de nieuwe abonnees naar aanleiding van het nul-nummer bleef het na het verschijnen van nummer één heel erg stil. Gezien het aantal naamgenoten in binnen- en buitenland zijn wij er zeker van dat het aantal abonnees nog kan stijgen. Op verjaardagen of andere familiebijeenkomsten kan men dit blad en daarmee de familiecontacten weer eens ter sprake brengen en familieleden die er nog niet bijhoren aansporen zich alsnog als abonnee op te geven. In het voorwoord van nummer een werd de hoop uitgesproken dat wij per einde jaar twee honderd en vijftig abonnees zouden hebben. Dat aantal hebben we niet gehaald, helaas op geen stukken na. Toch blijft het ons streefgetal en U kunt ons daarbij helpen. U kunt ze verwijzen naar onze eigen website, waarvan het NUL-nummer in digitale vorm is te downloaden. Het adres van de site is www.heijstekfamilie.nl. Op onze webpagina staat ook een aanmeldformulier.

Het bestuur van de Heijstek Familiestichting

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave	2
Colofon	2
Waarheen gingen zij	3
Ons familiewapen	4
Colijnsplaat op Noord-Beveland (2)	5
Oproep	7
Nieuwe abonnees.....	7
Familieberichten.....	7
Uw voorouders in dit blad	8
Anthonie Lodewijk Heistek 1772 - 1837 (1)	10
De redactie naar de notaris.	15
Afscheid van de gulden.....	16

De redactie naar de notaris

Meestal vergaderde de werkgroep in Motel Gorinchem, maar omdat we een afspraak hadden met een notaris op vrijdagmiddag 5 oktober om vier uur in Sprang-Capelle, teneinde de Heijstek Familiestichting op te richten, week het bestuur uit naar het Efteling Hotel.

De laatste vergadering van de werkgroep begon om twee uur met een vijftien punten tellende agenda welke op zeer deskundige en snelle wijze door Piet werd afgewerkt. Vervolgens gingen wij in twee auto's richting Sprang-Capelle met Cees voorop., want hij wist de weg. Na een doolhofrit (van tunneltje, brugje, rotonde links, rotonde rechts, weer links nog tweemaal rechts kwamen wij zonder iets te drinken al duizelig bij de notaris aan. Vervolgens parkeerde Cees zijn auto op Sprang-Capelse wijze. Hij reed over een betonnen scheiding tussen twee parkeerplaatsen en op de vraag waarom hij dat deed zei hij: "ik vond die andere plaats mooier." Na in vijf minuten tot rust te zijn gekomen in de wachtkamer van de notaris nodigde hij ons uit aan de grote ovale tafel, niet die van het Witte Huis. De notaris vroeg naar ons persoonlijk welzijn. Aangezien dat in orde was vroeg hij of iemand van ons prijs stelde op voorlezing van de gehele akte, hetgeen niet het geval was beperkte hij zich tot artikel twee 'De doelstelling'.

Uiteraard willen we u die niet onthouden, artikel twee luidt als volgt:

De Stichting heeft ten doel:

Het verzamelen en bewaren van genealogische gegevens en het inventariseren van zaken en goederen die met de geschiedenis van de familie Heijstek verband hielden en/of houden. Het verwerven van bedoelde zaken en goederen tot behoud voor het nageslacht. Het onderhouden en bevorderen van de onderlinge contacten, wereldwijd, met en tussen de nakomelingen van de stamvaders van de Heijstekfamilie. Het verrichten van alle verdere handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezelijken door het uitgeven en publiceren van artikelen en nieuwsberichten over de Heijstekfamilie en haar geschiedenis in ondermeer een uit te geven familiecontactblad alsmede het organiseren van reünies en excursies voor de nakomelingen van de stamvaders van de Heijstekfamilie, alles in de ruimste zin des woords.

Zo dan weten we nu wat ons te doen staat. Nadat wij allemaal twee of drie keer (ik was de tel kwijt) onze handtekening hadden gezet, namen wij met een ferme handdruk afscheid van de notaris.

Wij keerden terug naar het Eftelinghotel, waar Cees op Champagne trakteerde om het heuglijke feit te vieren, waarbij hij de volgende woorden sprak: "Na een jaar met ons zessen de oprichting te hebben voorbereid, spreek ik de wens uit, dat - niet alleen wij - maar alle abonnees ontzettend veel plezier aan de stichting mogen beleven en dat de familieband hechter mag worden, sociale contacten worden gelegd, elkaar ondersteunend, de helpende hand toesteken en hopelijk komen we binnen een redelijke termijn tot het verwezenlijken van een Heijstek familieboek. PROOST" Al met al was dit een gedenkwaardige middag en na het legen van het glas ging een ieder zijns weegs en aan de arbeid.

Bas Heystek

Antonie Lodewijk Heijstek 1772 - 1837 (1)

Op de voorkant van ons blad "Bij Uitstek" staat de afbeelding van een lakzegel dat gebruikt werd door de openbare Notaris Antonie Lodewijk Heijstek te Amsterdam in de periode 1797 tot 1837. Van het lakzegel is in 1982 een foto gemaakt door Cees Heystek. Zover er nog wat van over is bevind het lakzegel zich in het streekarchief in het Land van Heusden en Altena. Het lakzegel werd gebruikt bij een document uit het oud rechtelijk archief van Uitwijk no. 3a. In een ander artikel gaat Cees dieper op dit lakzegel in en in de toekomst geeft hij een nadere uitleg over ons familiewapen.

Iedereen die iets wil weten van zijn voorouders kan onderzoek doen in archieven. Archief onderzoek is een speurtocht in het verleden. En elk archiefstuk is een puzzelstukje dat bijdraagt aan het beeld van de puzzel uit vroegere tijden. Dit is ook de reden om te onderzoeken wat we van Antonie Lodewijk kunnen vinden. In het gemeente-archief van Amsterdam vond ik het testament van Antonie Lodewijk Heijstek bij openbaar notaris Coenraad van der Voort van Zijp onder akte no. 20866.

Bij het lezen van het testament worden een aantal personen genoemd en om u hierbij een beetje op weg te helpen begin ik met een stukje genealogie. Ik heb de tekst letterlijk overgenomen wat het lezen er van niet bevordert, maar het geheel geeft een goed tijdsbeeld. De doop-, trouw- en begraafboeken in het gemeente-archief van Amsterdam laten zien dat de ouders van Antonie Lodewijk al op jonge leeftijd in Amsterdam woonden. De huwelijksakte nummer 611 bladzijde 128 trouwen 25-04-1766 laat het volgende zien:

Antonij Heijstek van Uitwijk, gereformeerd en 28 jaar oud wonende aan de Koningstraat. Zijn moeder Maaijke Ruijmschotel tot Uitwijk. Antonij trouwt met Maria Reijnders van Arnhem, gereformeerd en 35 jaar oud wonende aan de Keijzersgracht. Haar moeder Elisabeth Schlegtendaal tot Arnhem.

Of we een antwoord kunnen vinden op de vraag waarom Antonie in Amsterdam is gaan wonen zal in de toekomst moeten blijken.

Genealogie

- I. **ANTONY HEIJSTEK**. Gedoopt 20-10-1737 te Uitwijk. Getuige: Ariaantje Ruijmschotel, huisvrouw van Antony Groenenberg, overleden 16-06-1825 te Zaltbommel op 87-jarige leeftijd. Trouwt op 25-04-1766 te Amsterdam met MARIA REIJNDERS. Geboren 1731 te Arnhem, dochter van REIJNDERS en ELISABETH SCHLEGTENDAAL, overleden 03-09-1813 te Gameren.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. CHRISTIAAN, volgt II.1
2. REIJNIER. Gedoopt 01-04-1770 te Amsterdam, overleden 20-03-1773 te Amsterdam.
3. ANTONIE LODEWIJK, volgt II.2

- II.1. **CHRISTIAAN HEIJSTEK**. Gedoopt 15-05-1768 te Amsterdam. Getuigen bij de doop Lodewijk Heijstek en Maïke Ruijmschotel. Predikant. Overleden 17-06-1821 te Gameren op 53-jarige leeftijd. Trouwt op 07-08-1792 te Den Haag met DINGENA PIKMANS. Geboren te Den Haag, dochter van THOMAS PIKMANS en ADRIANA RUIJMSCHOTEL. Gedoopt 1768 te Den Haag, overleden 07-03-1835 te Amersfoort.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. ADRIANA THOMASINA. Geboren 14-02-1795 te Gameren. Gedoopt 08-03-1795 te Gameren, overleden 06-01-1815 te Gameren op 19-jarige leeftijd.
2. MARIA ANTOINETTA. Geboren 24-08-1793 te Haaften. Gedoopt 01-09-1793 te Haaften, overleden 06-05-1813 te Gameren op 19-jarige leeftijd.
3. ANTOINETTA LOUISE SOPHIA, volgt III.1
4. JACOBA ADRIANA. Geboren 17-01-1798 te Gameren, overleden 10-01-1820 te Gameren op 21-jarige leeftijd.
5. LODEWIJK ANTHONIE. Geboren 27-05-1799 te Gameren. Apotheker. Overleden 30-09-1825 te Haarlem op 26-jarige leeftijd.
6. THOMAS ADRIANUS, volgt III.2
7. GEERTRUIDA PHILIPPINA, volgt III.3

II.2. **ANTONIE LODEWIJK HEIJSTEK**. Gedoopt 16-09-1772 te Amsterdam. Openbaar Notaris.

Overleden 19-02-1837 te Amsterdam op 64-jarige leeftijd.

Trouwt de eerste keer op 05-04-1798 te Amsterdam met ANNA CATHARINA WAGNER. Geboren 1781 te Amsterdam, dochter van JOHANN CHRISOPH WAGNER en N.N, overleden 13-07-1806 te Zutphen.

Kind uit dit huwelijk:

1. ANTONIUS MARIUS. Geboren 30-03-1799 te Amsterdam. Gedoopt 07-04-1799 te Amsterdam, getuigen bij de doop Antonie Heijstek en Maria Rijnders. Het overlijden is niet in Amsterdam gevonden.

Antonie Lodewijk trouwt voor de tweede keer op 14-08-1807 te Amsterdam met MARIA CHRISTINA ELBERG. Geboren ongeveer in 1771 te Haarlem, dochter van CASPER HENDRIK ELBERG en CHRISTINA CATHARINA NEUHAUS, overleden 18-02-1841 te Amsterdam. Maria Christina Elberg is eerder getrouwd geweest met Hendrik Hagen, uit dit huwelijk neemt zij een kind mee wat waarschijnlijk wordt erkend door Antonie Lodewijk Heijstek want wij komen later in de burgerlijke stand een H.G.Hagen-Heijstek tegen.

III.1. **ANTOINETTA LOUISE SOPHIA HEIJSTEK**. Geboren 07-05-1796 te Gameren. Overleden 05-12-1832 te Amersfoort op 36-jarige leeftijd. Trouwt op 19-05-1825 te Zaltbommel met HENDRIK ANTHONY HAMELBERG. Geboren 15-01-1792 te Amsterdam. Getuigen bij het huwelijk zijn: Lodewijk Antonie Heijstek en Thomas Adrianus Heijstek. Zijn beroep is kostschoolhouder en hij heeft samen met Thomas Adrianus Heijstek in Amersfoort een Firma gehad onder de naam T.A. HEIJSTEK en Co, zoon van HENDRIK HAMELBERG en MARIA SCHELVIS .

Het tweede huwelijk van Hendrik Anthony Hamelberg is met Eva Fabritius geboren in Enkhuizen en vind plaats in Amersfoort op 27-12-1833. Uit dit huwelijk worden verscheidene kinderen geboren, maar van belang is een dochtertje genaamd Maria Christina Diderika Hamelberg. Zij is geboren in Amersfoort op 18-10-1834 en wordt genoemd in het testament van Antonie Lodewijk Heijstek.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. MARIA CHRISTINA. Geboren 25-09-1827 te Amersfoort, overleden 18-07-1833 te Amersfoort.
2. HENDRIK ANTONIE LODEWIJK. Geboren 02-05-1826 te Zaltbommel.

III.2. **THOMAS ADRIANUS HEIJSTEK**. Geboren 31-03-1803 te Gameren. Koopman. Overleden 04-04-1866 te Heumen op 63-jarige leeftijd. Trouwt op 11-10-1827 te Zaltbommel met WILHELMINA SPILLENAAR. Geboren 14-04-1807 te Varik, dochter van MATTIAS SPILLENAAR en WILHELMINA DE GIDE.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. CHRISTIAAN LODEWIJK ANTONIE. Geboren 02-12-1828 te Amersfoort.
2. MATHIAS THEODORUS WILHELMUS. Geboren 16-12-1830 te Amersfoort.
3. ANTOINETTA LOUISA SOPHIA. Geboren 09-03-1833 te Amersfoort, overleden 02-05-1833 te Amersfoort.

III.3. **GEERTRUIDA PHILIPPINA HEIJSTEK**. Geboren 13-09-1806 te Gameren. Overleden 12-05-1871 te Zaandam op 64-jarige leeftijd. Trouwt op 22-02-1827 te Zaltbommel met KLAAS DE KONING. Geboren 30-04-1803 te Purmerend, zoon van ISAAK DE KONING en GEERTRUIDA JACOBA DE JONGH. Predikant. Overleden 05-05-1843 te Zaandam op 40-jarige leeftijd.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. GEERTRUIDA JACOBA. Geboren 1828 te Arkel. Overleden 23-06-1873 te Zaandam op 45-jarige leeftijd.
2. DINA CHRISTINA. Geboren 21-03-1830 te Zaandam. Gehuwd met Pieter Endt. Apotheker. 34 jaar oud en geboren in Zaandam .
3. ANTOINETTA LOUISA SOPHIA. Geboren 14-11-1831 te Zaandam. Zij is niet gehuwd. Overleden 04-02-1907 te Zaandam op 75-jarige leeftijd.
4. IZAAK. Geboren 02-04-1836 te Zaandam. Overleden 05-05-1838 te Zaandam op 2-jarige leeftijd.
5. ADOLPH. Geboren 15-04-1838 te Zaandam. Overleden 04-06-1838 te Zaandam.

*Het huis van Antonie Lodewijk Heijstek, Warmoesgracht 5. Na 1895 werd het de Raadhuisstraat.
Gezien naar de Singel en gedeeltelijk het Koninklijk Paleis.*

Het huis tegenover de handkar had bij de straatnummering van 1805 het kleine nummer 5

Foto gemaakt door de 19e eeuwse fotograaf Jacob Olie.

Bron: Gemeente archief Amsterdam, negatief no. A0458

Het testament is letterlijk overgeschreven:

Ik ondergeteekende Antonie Lodewijk Heijstek, Openbaar Notaris te Amsterdam en wonende aldaar op de Warmoesgracht numero 5, voorgenomen hebbende op nieuwe over mijne na te laten goederen te disponeeren (1) verklaare bij deeze vooraf te herroepen en te vernietigen alle Testamenten en uiterste wils beschikkingen, welke, voor deeze door mij op eenigerlei wijze gemaakt of gepasseerd zouden mogen zijn.

En alles nu ter beschikking zullen overgaan, zij ter inlichting voor de belang hebbende aangemerkt. Dat ik met mijne Echtgenoot, vrouwe Maria Christina Elberg, buiten gemeenschap van goederen ben gehuwd, dat dezelve gevolgljik ten lasten van mijnen Boedel te vorderen heeft niet alleen het geene door haar ten huwelijk is aangebracht, volgens daarvan bestaande inventaris of specificatie, maar ook het geene Staande Huwelijk (2) door haar verkregen is en op dezelfde specificatie mede staat aangetekend onder aftrek nochtans eener somma van Zes honderd Guldens, waarover zij, Staande Huwelijk met mijn toestemming beschikt heeft.

En aangezien nu de doorhaar aangebrachte goederen door den tijd vergaan en niet meerder in natura aanwezig zullen zijn, zoo begeere ik dat aan mijn Echtgenoot de keuze zal gelaten worden om het beloop van het geene haar uit hoofde voormeld compenteerd (3) of geheel in contant geld dan met geheel of gedeeltelijk in de bij haar in gebruik zijnde of tot haar lijfsdracht of sieraad behorende kleederen lijnwaden en kostbaarheden, of ook en deze goederen des inboedels, bedden meubelen lijnwaden,

Zilverwerk of wat het ook zijn moge, waarvan ik geene speciaale beschikking hebben gemaakt, te vorderen, alles volgens taxatie terwijl ik aan mijne Echtgenoot noch aan iemand van haare familie, iets in Eigendom legateere (4), om aan mijn Echtgenoot welbekende redenen .

In de eerste plaats dan praelegateer (5) of make ik vooruit; aan de eenigen nagelaten Zoon van wijlen mijne Nicht Antoinetta Louisa Sophia Heijstek, in Huwelijk verwekt bij den heer Hendrik Antonie Hamelberg, te Amersfoort, aan de kinderen van mijn Neef Thomas Adrianus Heijstek, te Amersfoort en aan de kinderen van mijne Nicht Geertruida Philippina Heijstek, gehuwd met den Weleerwarden Heer Klaas de Koning, Predikant te Zaandam, allen te zamen en ieder van dezelve voor een gelijk deel. Eene somma van Vijftig duizend guldens Nederlandsch Courant geld, te beleggen en in of over te schrijven op een der grootboeken (6) van de werkelijk rente geevende schuld onder verband en tot zekerheid voor een somma van vierentwintig Honderd guldens welke jaarlijksch of wel alle zes maanden voor de helft door mijne Erfgenamen, doch in de eerste plaats van de interesten van dat kapitaal zullen moeten uitgekeerd worden aan of genoten door mijne Echtgenoot hier vorengenoemd, haar leven lang gedurende, als welke som, van vierentwintig Honderd Guldens jaarlijksch, ik aan dezelve bij deeze legateerd met bepaling dat de legaat zal gerekend worden in te gaan drie maanden na den dag van mijn overlijden en alzo van dien dag af, aan haar uitbetaald zal moeten worden, terwijl na haar overlijden, die zelve som van vierentwintig Honderd Guldens zal genoten worden door en verdeeld worden onder de in leven zijnde ouders van

Colijnsplaat op Noord-Beveland (2)

Inwonersaantallen

De vorige keer zagen we al dat een aantal Heijstekken het eiland Noord-Beveland verliet. Ze waren daarin niet de enigen. Toen in de loop van de negentiende en vooral begin twintigste eeuw ten gevolge van de industriële revolutie de landbouw steeds meer mechaniseerde, werden er meer en meer landarbeiders werkeloos. En wat doe je dan als jonge Heijstek, als je geen werk meer kan krijgen, en je verhalen hoort dat er in de steden volop werk is dat nog goed verdient ook? Dan ga je toch? Zo laat het onlangs verschenen boek van onze penningmeester, Wim Heistek, zien dat er verscheidene van de Zeeuwse Heijstekken naar Rotterdam zijn vertrokken.

Wanneer we naar de inwonersaantallen in de laatste eeuwen van Colijnsplaat kijken, dan zien we dat er in 1795 1221 inwoners waren. In 1830 waren dat er 1612 (+32 %), in 1878: 2074 (+29 %), in 1920: 2103 (+1 %) en in 1997: 1521 (-28 %) (ontleend aan Gert Groenleer in "Het hek van de dam", Vlissingen, 1998). In eerste instantie zou je zeggen dat het inwoneraantal stijgend was, afgezien dan van de duidelijke daling in de tweede helft van de twintigste eeuw. Men moet echter begrijpen dat deze absolute stijging eigenlijk een relatieve daling is. Een bevolking zou met veel grotere aantallen moeten uitbreiden. Wanneer je let op het aantal kinderen wat men in die tijd kreeg, dan zou de bevolking zich moeten verveelvoudigen. Nu was er in de negentiende eeuw nog een grote kindersterfte, waardoor het aantal kinderen dat volwassen werd geringer was, maar in de twintigste eeuw waren de medisch-hygiënische voorzieningen inmiddels zodanig dat het aantal

jonggestorven kinderen drastisch daalde. Adriaan Heijstek bijvoorbeeld, geboren 22 november 1834 te Colijnsplaat, had bij zijn eerste vrouw Cornelia Kramer zes kinderen, waarvan er drie jong stierven. Marcus Heijstek, geboren 5 januari 1871 te Wissenkerke, de jongste zoon van Adriaan, kreeg samen met zijn vrouw Elisabeth Jasperina Scherp, twaalf kinderen, waarvan er negen volwassen werden en er vier naar Rotterdam vertrokken.

Van boeren en arbeiders

Het eiland Noord-Beveland was altijd een eiland van grote boeren (aldus Kees Tazelaar in "Het hek van de dam", Vlissingen, 1998). Een enkele inwoner lukte het een 'kleine boer' te worden, maar verreweg de meeste waren en bleven landarbeiders zoals ze wel aangeduid werden. Onder die laatste categorie vielen ook de meeste van onze voorouders. Opmerkelijk is dat dit beroep ook voor de vrouwen gold. In de meeste geboorteaangiften worden zij met het beroep van arbeidster aangeduid. Je krijgt de indruk dat deze vrouwen hard moesten werken en dat er amper tijd was om tussentijds een kind te baren. De armoede druipt er soms af. "Ik heb moeder horen zeggen dat ik nagenoeg in een blok peeën ben geboren. De vorige dag was ze nog mee geweest om peeën uit te doen. Lange dagen maakte ze hoor: ze moesten toen om half zeven op 't land wezen, en drie kwartier lopen over slechte macadamwegen. Ze gingen om half vijf of vijf uur uit bed." (Uit het verhaal van een Colijnsplaatse in "Het hek van de dam"). De meeste boeren hadden wel zes of zeven vaste arbeiders, terwijl de kleine boeren er misschien één konden betalen.

Foto van schoolklas uit 1935. De klas poseert voor de toren van de N.H.kerk te Colijnsplaat.

Jongen rechtsboven is Jan Heijstek.

Foto ontleend aan "Colijnsplaat in vroeger tijden" deel 1 samengesteld door Gerard de Fouw.

(Uit het hoofdstuk van Jan Zwemer in "Het hek van de dam" ontleen ik deze gegevens). Andere keuzen hadden de meeste mensen niet. De verhoudingen waren dan ook echt zoals die uit de verhalen van voor Karl Marx ons zijn overgeleverd. Onderdanigheid en uitbuiting zoals we dat tegenwoordig zouden zeggen, de goede boeren niet te na gesproken. Wie een grote mond had, liep kans zijn werk te verspelen. En om bij een andere boer aan de slag te komen, dat kon je wel vergeten. De boeren hielden elkaar de handen boven het hoofd. Om te illustreren van hoe dat in die tijd ging, volgt hier een citaat: "Dat wazze geween lammetjes, zo herinnert een bejaarde landarbeider zich zijn ouders. De nederige dienstwilligheid waar zijn vader toe overging wanneer de baas, zijn boer langs het land kwam, kan hij maar nauwelijks bevatten." (Zwemer e.a., 1998, pag. 29)

Rond 1890

De tijd na 1880 was een slechte tijd. Men sprak van een landbouwcrisis. Was er in toenemende mate sprake van mechanisatie, ten koste van de arbeiders, de jaren 1890, 1891 en 1892 werden ook nog eens gekenmerkt door strenge winters hetgeen gevolgen

vulden zij ook niet de kas van de diaconie. De diaconie moest haar gelden ontvangen van de opbrengst van de verpachting van land. "Toen de socialist J.K. van der Veer in 1894 naar Colijnsplaat kwam, had hij daar gesproken met een 'ijverige werkman, die als een degelijk man geroemd werd, welke van vroeg tot laat werkt, voor 500 centen in de zes dagen. En daarvan moet hij leven met vrouw en elf kinderen. Zij leven enkel van aardappelen. Bij een andere werkman waar we 's morgens half acht in huis kwamen, stond eveneens een grote pot aardappels op 't vuur, welke het gezin als ontbijt nuttigde. Zo leven die vlijtige landarbeiders.'" (citaat in Zwemer e.a., 1998, pag. 31).

Verbeteringen

Langzamerhand verbeterde zich de toestanden op 't eiland. Mede ten gevolge van particulier initiatief en het 'sociale' werk van een enkele goede boer, kwam er een aantal onderlinge verzekeringen tot stand. Helaas bleven de predikanten aan de kant staan. Ze hadden het niet begrepen op 'die rooien'.

"De woningen waren voor het merendeel klein, slecht gebouwd en overbevolkt. De arts Hage noemde de hygiënische toestand van Colijnsplaat

had voor de oogst. Ik kan me voorstellen dat Marcus Heijstek zich overgaf aan "strooperij" (Zie artikel in 0-nummer). Dat hij bij herhaling ervan nog een poos in de gevangenis van Goes heeft moeten zitten, zou de inkomsten van het gezin van z'n ouders niet ten goede gekomen zijn. De diaconie van Colijnsplaat heeft die jaren zo'n kleine 60 gezinnen moeten ondersteunen, terwijl dat voor die tijd er maximaal 30 per jaar waren. De diaconie kreeg dit geld overigens niet van de boeren, die wel Hervormd waren, maar ze waren kerkelijk niet meelevend. Volgens hun liberale opvattingen

onvoldoende, aldus een rapportage uit 1892. Riolering was er nog niet, het putwater was niet zuiver, het eten grof en eenzijdig van samenstelling. De kindersterfte was hoog, onder meer doordat de vrouwen hun baby's niet de borst gaven, maar verdunde koeienmelk en broodpap." (a.w. pag. 34). In 1901 besloot de gemeenteraad dat er geen varkens meer in de dorpskom mochten worden gehouden. De leerplichtwet was eveneens een vooruitgang. De jonge jongens mochten niet meer hele dagen 'koeienwachten', de kleine Adriaan Heijstek (1897) zal daar erg blij mee geweest zijn. Wel kreeg hij ten

tijde van de aardappeloogst enkele weken 'landbouwverlof'. Toch werden de regels ook grif en grof ontdoken wanneer het gezin de centjes niet kon missen: "Ik moest nog tien jaar worden en toen moest ik al met zes koeien naar d'Oesterpit voor een koeienboertje. 's Ochtends om half zeven begon je. Als 't eenmaal oktober was en 't ging regenen, moest je je maar een beetje beschermen door een zak die je over je schoeren droeg. Daar maakte je een sjako van, op je hoofd, als het doorregende." (aldus een oudere inwoner van Colijnsplaat in voornoemd boek, pag. 35).

Dijkwerkers

Een kenmerk van losse arbeiders was dat er vaak een winterwerkloosheid was. Een voordeel van de losse arbeider was dat zij eventuele andere werkzaamheden konden doen die zelfs beter betaald werden. Een van die werkzaamheden was het zogenaamde 'kaaiwerk'. Het ging om het lossen en laden van schepen, maar ook wel om allerlei drainagewerk-

zaamheden. Vooral de grondwerkers hadden in de winter nog andere mogelijkheden: ze konden naar Holland gaan om te werken voor een aannemer. Zo zijn er 'Kesplaetenaers' (Colijnsplaters) betrokken geweest bij het in cultuur brengen van de Meer bij Amsterdam, en ook wel bij het dichten van de Afsluitdijk. (a.w. Zwemer e.a. 1998)

Bij de haven van Colijnsplaat staat een monument die deze gebeurtenis in herinnering brengt.

Op bijgeplaatste foto zien we Cornelis Heijstek (6 augustus 1941), staande tweede van rechts. De foto is gemaakt tijdens reparaties aan de dijken en glooiingen. (foto ontleend aan "Colijnsplaat in vroeger tijden" deel 2 samengesteld door Gerard de Fouw) Op de foto staat de opzichter, de dijkbaas en de dijkwerkers die in opdracht van het waterschap aan de dijk in de Oud Noord-Bevelandpolder de reparaties uitvoeren.

Ad Heijstek

Oproep

In de jaren 1951/1952 werkte een vrouwelijke Heijstek, waarschijnlijk met de voornaam Nel of Neel, aan de Amstel in Amsterdam als bejaardenverzorgster. Later werkte zij bij de G.G.D. in Amsterdam.

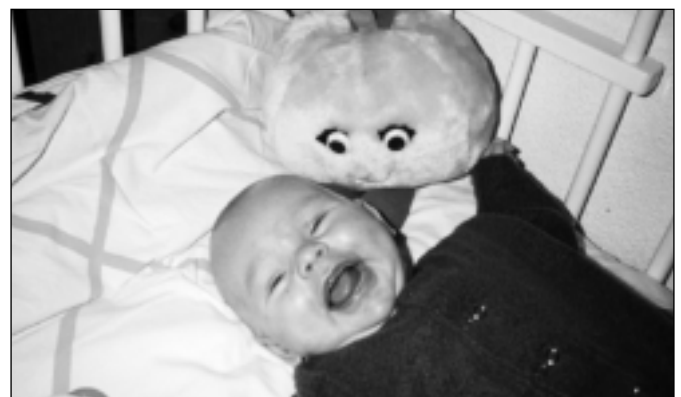
Zij was toen ongeveer 23 jaar, dus geboren zo rond het jaar 1928. Haar toenmalige collega Swanie (Bijlsma)-Helmens, P. Sipmawei 248, 8915 EG Leeuwarden, telefoon 058 - 2123944 zoekt haar.

Nieuwe abonnees

Familieberichten

Geboren

Sem, geboren op 29 september 2001
zoon van Erik Heistek en Leontine Carucci

de genoemde kinderen, te weten in drie delen als de Heer Hendrik Antonie Hamelberg zijn leven lang gedurende de Acht Honderd Gulden , mijn neef Thomas Adrianus Heijstek en na zijn overlijden zijn tegenwoordige huisvrouw, zoo lang er een van beiden nog in leven is, meede Acht Honderd Guldens en mijne Nicht Geertruida Philippina Heijstek en na haar overlijden haren tegenwoordige Echtgenoot hier voren genoemd, zoo lange een van beiden nog in leven zijn zal, de overige Acht Honderd Guldens: zullen de die sommen of gedeeltens welk ik in voegen voormeld legateere, respectievelijk op het overlijden der daar mede gebore ficeerden vervallen en bij en met de kapitalen komen of oploopen ten voordeel van den geen en welke tot den Eigendom geroepen zijn van het opgegeven Praelegaat van Vijftig duizend Guldens en wel ieder voor het aandeel dezelve daar in competeerende.

Aan de voornoemde nagelaten zoon van wijlen mijn Nicht Antoinetta Louisa Sophia Heijstek, in huwelijk verwekt bij den Heer Hendrik Antonie Hamelberg nog mijne zeldzame hoerne Rotting of wandelstok met gouden knopen daaraan zich bevinden de gouden kettingje.

Aan de oudsten zoon van mijn neef Thomas Adrianus Heijstek, mijn gouden zak Horlogie met de beide, daar aan zich bevindende twee gouden kettingen en twee dito cachetten.

Aan den tweeden zijnen zoonen, mijne gouden schoen en broekgespen.

Aan de oudste dochter van mijne nicht Geertruida Philippina Heijstek gehuwd met den weleerwaarden Heer Klaas de Koning de juweele oveilietten door mij van mijne eerdere Huisvrouw nagelaten goederen onder anderen, overgenomen goederen, als door mij aan dezelve ten geschenke gegeevens geweest zijnde. Aan de tweede harer Dochteren, mijn Diamanten ring met blaauwen steen.

Aan de derde Dochter van dezelve mijne Nicht mijn, Pourtrait in gouden Medaillon en mijne Goudbeurs met de twee gouden pasjanten daar bij behorende doch zonder het goud of geld dat daar in mogt bevonden worden.

En aan derzelver Zoon, de door mij gewoonlijk gedragen wordende Diamanten ring van een steen en mijne gouden Horloge Sleutel met gewerkt Haar.

Voorts legateere ik aan mijn Neef Thomas Adrianus Heijstek te Amersfoort, en bij zijn vooroverlijden prelegateere ik nog aan zijne gezamenlijke kinderen en Afkomelingen bij representatie (7) ,alle mijne klederen en lijfs toebehoren, zoo van zijden, linnen, wollen als andere stoffen, mitsgaders (8) mijne zilveren Schoen en broekgespen, alsmede eene somma van Zes duizend Guldens van het door hem aan mijn verschuldigde, met bepaling dat het meerdere door hem verschuldigde en bij zijn vooroverlijden

door hem verschuldigde, aan zijne kinderen of afkomelingen op derzelver Erfportie zal worden toegedeeld en aangerekend. Aan mijn Nicht Geertruida Philippina Heijstek, gehuwd met den Heer Klaas de Koning en bij hun vooroverlijden pralegateere ik nog aan haare kinderen of Afkomelingen bij repraesentatie eene somma van Drieduizend Guldens Nederlandsch Courant.

Aan mijnen behuwd neef de Heer Hendrik Antonie Hamelberg en bij zijn vooroverlijden aan zijnen Zoon, bij mijn overledene Nicht in huwelijk verwekt eens gelijks eene somma van Drie duizend guldens .

Aan het dochtertje van meergenoemden mijnen behuwd Neef Hamelberg in de zelfs tweede huwelijk verwekt genaamd Maria eene som van honderd Guldens, tot een aandenken.

Aan ieder der twee Zoonen van den heer Cornelis Petrus de Roeper, eene somma van vijfhonderd Guldens, mede tot een aandenken.

Aan het instituut tot onderwijs van Blinden eene somma van Duizend Guldens.

En aan den Heer Nicolaas Mulder indien dezelve op mijn overlijden nog aan mijn kantoor werkzaam is, eene somma van vijfhonderd Guldens mits in de bereding mijn boedel bijzonderlijk voor zo veel de kantoorzaken aangaat, behulpzaam zijnde.

In al het overige mijner na te laten goederen of bezittingen of bezittingen benoeme en institueere (9) ik tot mijne eenige en algehele Erfgenamen de gezamenlijke kinderen van mijn Nichten & Neef hier voren gemeld, te weeten de Zoon van wijlen mijn Nicht Antoinetta Louisa Sophia Heijstek, in leven Echtgenoot van de Heer Hamelberg voornoemd, voor een derde gedeelte, de gezamenlijke kinderen van mijnen Neef Thomas Adrianus Heijstek, mede voor een derde gedeelte en de gezamenlijke kinderen van mijne Nicht Geertruida Philippina Heijstek, Echtgenoot van de weleerwaarde Heer de Koning, voor het laatste of overige een derde gedeelte of dezelves respectieve Afkomelingen, bij representatie .

Ik verzoeke en benoeme tot Executrice en Executeuren (10) van mijne uiterste wils beschikkingen tot de beredding van mijne Boedel en sterfhuis en tot de bezorging van mijne begravenis, mitsgaders tot de administratie van het Praelegaat van vijftig Duizend Guldens, zoo lange der vruchten daar van voor de gelegateerde vierentwintig honderd Guldens of een gedeelte daarvan, aansprakelijk zullen zijn, mijne meergedachte Echtgenoot mitsgaders de Heeren Abeleven, Verificateur (rijksambtenaar der accijnzen) bij de registratie alhier, wonende in de Kerkstraat bij de Vijzelstraat en Cornelis Petrus de Roeper, secretaris der stad, mitsgaders Notaris in het Kanton Naarden, hier voren reeds genoemd aan de welke ik alle de tot voorschreeve comissen eene somma van Duizend Guldens in contant geld.

Ik begeere dat al het door mij gepraelegateerde en gelegateerde vrij en zonder eenigen aftrek zelve niet voor successie regten, door de daarmede gebeneficeerden (11) zal genoten worden.

Al verder begeere ik dat na het overlijden van mijne Echtgenoot en dat daar door het legaat van vier en twintig Honderd Guldens ten behoeve der in leeven zijnde der ouders van mijn gestelde Erfgenamen zal vervallen zijn, de vruchten van de zelve respective Erfportien (en alzoo het gepraelegateerde daar onder niet begrepen) ten voordeele van die mijne Erfgenamen zullen komen en voor de minderjarigen bij het kapitaal oplopen, en in geen geval verder door de ouders genoten zullen worden en wordende mijne Executrice en Executeuren speciaal verzocht, om zoo veel mogelijk zorg te dragen dat de gelden welke aan of ten behoeven van minderjarigen op derzelver Erfporties worden toegedeeld op het Grootboek der Nationale Werkelijke Schuld worden belegd en ingeschreven.

Nog begeere ik dat de Huishouding voor rekening mijns boedels op den gewoonen voet zal worden gecontinueerd, gedurende drie maanden na mijn overlijden. Eindelijk is het ook mijne begeerte dat mijn Ligchaam na mijn overlijden, edoch niet voor den Zesden dag daarna, ten ware er overtuigende ken-tekenen van ontbinding zich voordien tijd op deeden, zal worden begraven in mijne eigene Grafstede op de begraafplaats te Muiderberg en dat daar bij zal worden in achtgenomen het geene daarom trent bij eene eigenhandige Nota door mij zal bevonden worden te zijn, voor geschreeven.

Aldus gedaan, eigenhandig geschreeven en ondertekend ten mijnen huize op de Warmoesgracht numero 5 te Amsterdam den dertigsten November des jaars achttien Honderd Zes en dertig .

A.L.Heijstek.

Aanhangsel.

Mijne begeerte ook nog nadat na mijn overlijden, door niemand enig uiterlijk teeken van Rouw zal worden aangenomen; - dat aan de beide bedienden der Loge la Bien Aimee, aan den bedienden der Soozeteit onder de Roos en aan den Bode van het Heemraadschap waarvan ik lid ben, mitsgaders ter dispositie (12) van de beide Bewoonders of gebruikers van mijne twee Hofsteden onder Nieuwen Amstel ,als mede ook van die persoonen welke ten mijnen kantore werkzaam zijn, en voorts van mijne Dienstboden Naaister en Schoonmaakster mede onder begrepen , ieder eene draagplaats zal worden gegeven.

Dat voor elke Draagplaats zal worden gegeven een Goudstuk van Tien Gulden en nog Drie Gulden voor Drinkgeld mitsgaders Rouwband en Handschoenen

en aan de Aansprekers van evenredigheid ; Dat als Aansprekers gebruikt zullen worden de aan den voet dezer vermelde Persoonen al het welke tot narigt van mijne Executrice en Executeuren is dienende en het welke ik verzaake dateren eens zal na gekomen worden als het bij mijn Testament beschreeven was .

Amsterdam 19 November 1835

A.L.Heijstek

Verklaring van een aantal woorden uit de tekst:

- 1) disponeeren = beschikken.
- 2) Staande Huwelijk = tijdens het huwelijk.
- 3) competeren = rechtmatig toekomen.
- 4) legateren = bij testament vermaken.
- 5) praelegateer = afzonderen en vermaken buiten de verdere bezittingen. Dus dit deel wordt eerst van de totale erfenis afgezonderd, alvorens de kindsdelen worden berekend.
- 6) Grootboek der Nationale Werkelijke Schuld = staatsobligatie.
- 7) representatie = vertegenwoordigen .
- 8) mitsgaders = alsook, bovendien.
- 9) instueere = opstellen , oprichten .
- 10) executrice = uitvoerder van een testament.
- 11) gebeneficeerden = waaraan inkomsten zijn verbonden.
- 12) dispositie = beschikking

Tot slot

Hierbij is het wel aardig te vermelden dat het graf van Antonie Lodewijk Heijstek in Muiderberg op de openbare begraafplaats (familie graf no. 384) na 164 jaar er nog steeds ligt

Vijftig duizend gulden Nederlandsch Courant geld en een rente jaarlijks van vierentwintig honderd gulden in het jaar 1837 was toen een behoorlijk vermogen. Als je bedenkt dat het inkomen in die tijd F 6.50 per week was, wat een jaarinkomen van F 338,- opleverde.

Als je dit tegen een gemiddeld jaar inkomen van F 80.000 berekent dan levert dit een factor 236 op. De waarde van de vijftig duizend gulden zullen nu een bedrag van (F 50.000,- x 236) ongeveer 12 miljoen gulden vertegenwoordigen. En de rente (F 2400,- x 236) ongeveer F 570.000,-per jaar.

Ik weet niet of er nog erfgenamen gezocht worden , zo ja dan is een eerste vereiste dat je Heistek/Heijstek/Heystek of Hijstek heet.

Piet Heistek.

Uw voorouders in dit blad

Vervolg van nummer 1.

Geertje Meeuwis Heijstek (III.4.)

Uit ontvangsten van de diaconie te Uitwijk ingaande 1697 staat vermeld: Te betalen aan Geertje Meeuwis voor winkel ware of bier de somma van 1-10-0 tussen 1703 en 1704. Op 15 maart in het jaar 1704 betaald aan Geertje Meeuwis voor de vertering van de leijdekker. En op 31 mei 1705 tot 1 november 1711, aan Geertje Meeuwis te betalen voor een laken van haar gekogt de somma van 1-8-0. Als vroedvrouw voor het bedienen van een arme vrouw. Uit het armebusje bij Geertje Meeuwis de somma van 9-6-0.

III.5. **HEIMEN MEEUWISZOOM HEIJSTEK.** Geboren ongeveer in 1640 te Uitwijk.

Trouwt met N. N. (onbekend).

Kinderen uit dit huwelijk:

1. LODEWIJK, volgt IV.4.
2. HENDRIK. Geboren ongeveer in 1670 te Uitwijk. Overleden ongeveer in 1726 te Uitwijk.
3. ARIAANTJE. Geboren ongeveer in 1670 te Uitwijk. Overleden voor 29 augustus 1706.
4. JAN. Geboren ongeveer in 1670 te Uitwijk. Beroep timmerman. Overleden voor 15 juni 1739 te Uitwijk.
5. MEEUWIS, volgt IV.5.

Ontvangsten van de diaconie te Uitwijk ingaande de jare 1697 vorige bewijsstukken verbrand. Nog aan Hemen Meuwese voor een kistje voor een arm kind de somma van 1-15-0. 19 januari 1703 van Heeme Meuwese Heijstek wegens den hof van den arme voor de jare van 1701 en 1702 de somma van 4-12-0.

4e Generatie

IV.1. **JAN HEIJSTEK.** Gedoopt 03-10-1674 te Colijnsplaat. Getuigen: Jan Cornelissen, Jaquemijntje Jansen en Nicolaas Baart. Trouwt met CATLIJNTJE BOUMAN, gedoopt 31-10-1682 in Colijnsplaat, dochter van Pieter Bouman.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. WILLEM, volgt V.1
2. PIETER, volgt V.2.
3. MECHELINA. Gedoopt 19-08-1708 te Colijnsplaat. Getuigen: Guiljaam Willemse, Wessel Riboom en Cornelia van Eijs.
4. LEUNTJE. Gedoopt 07-08-1712 te Colijnsplaat. Getuigen: Marines Gillesz en Catolijna Jansdochter Veel
5. CORNELIS, volgt V.3.
6. GUILJAM. Gedoopt 17-07-1718 te Colijnsplaat.
7. GUILJAM. Gedoopt 19-01-1720 te Colijnsplaat.

IV.2. **GUILJAM HEIJSTEK.** Gedoopt 22-11-1682 te Colijnsplaat. Getuigen: Arij Mercckensen, Cornelis Lodewijksen en Leuntje Jans Messelaers. Trouwt met JACOMIJNTJE COPOOLSE, gedoopt 31-10-1682 in Colijnsplaat (zij trouwt voor de tweede keer 24-09-1725 in Grijpskerke met Jan Adriaanse j.m.).

Kinderen uit dit huwelijk:

1. PIETERNELLA. Geboren 31-01-1716 te Grijpskerke, gedoopt 01-02-1716 te Grijpskerke.
2. WILLEM, volgt V.4.
3. NEELTJE. Geboren 15-01-1718 te Grijpskerke, gedoopt 16-01-1718 te Grijpskerke.
4. JACOMIJNTJE. Geboren 20-01-1719 te Grijpskerke, gedoopt 29-01-1719 te Grijpskerke. Overleden voor 26-02-1721 te Grijpskerke.
5. MAETJE. Geboren 23-01-1720 te Grijpskerke, gedoopt 28-01-1720 te Grijpskerke.
6. JACOMIJNTJE, volgt V.5.
7. GUILJAEM. Geboren 08-09-1722 te Grijpskerke, gedoopt 13-09-1722 te Grijpskerke. Getuigen: Martinje Vergroten en Jan Vergroten.

IV.3. **EVERT HEIJSTEK.** Geboren ongeveer in 1670 en overleden voor 19 september 1723.

Trouwt in Almkerk met LEIJNTJE GERRITS CRAIJO, dochter van GERRIT CRAIJO en MARIKE HUIBERTS VAN RIETVELD. Leijntje hertrouwt op 19-09-1723 in Almkerk met Jacob Janse van Maastricht.

Overleden 24-10-1736 te Almkerk. Extra vermelding over Evert Lodewijksz. is dat we buiten de kinderen die we vonden in het doopboek van Almkerk tot nu toe niets vonden. Ook van zijn vader Lodewijk weten we nog niet om wie het gaat, wel hebben wij het vermoeden dat het Louweris Meeuwisz. Heijstek (III.3.) is.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. GIJSBERTJE. Gedoopt 12-07-1705 te Almkerk en Emmikhoven. Getuige: Maria Noteboom. Overleden voor 26-02-1708.

2. GEERTRUIJ, volgt V.6.
3. GIJSBERTJE. Gedoopt 26-02-1708 te Almkerk en Emmikhoven. Getuige: Hesken Aarts.
4. CORNELIA. Gedoopt 13-07-1709 te Almkerk en Emmikhoven.
5. LODEWIJK, volgt V.7.
6. MARIA, volgt V.8.

IV.4. **LODEWIJK HEIJSTEK.** Geboren ongeveer in 1670. Overleden tussen 5-?-1739 en 5-3-1741. Trouwt 19-05-1696 te Woudrichem met MECHELTJE CORSTEN VAN OVERSTEEGH, dochter van CORSTIAAN VAN OVERSTEEGH, begraven 08-10-1747 te Uitwijk.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. N.N . Geboren te Uitwijk, begraven 07-01-1696 te Uitwijk.
2. CORSTIAAN, volgt V.9.
3. HEIMEN, volgt V.10.
4. JAN, volgt V.11.
5. TRIJNTJE, volgt V.12.
6. MAIJKEN, volgt V.13.
7. PIETER, volgt V.14.
8. ANTONIA, volgt V.15.

Lodewijk Heimense Heijstek werd diverse malen genoemd in de ontvangst van de diaconie te Uitwijk en wel op 29-5-1698 voor het doodskleed. In 1699 als diacon met het armezakje voor ontvangsten. In 1703 nogh betaald voor 500 leijen en de 1000 leijnagels de somma van 1-12-0 en in 1704 nogh eens voor tweeduizend leijnagels. Als waarsman in 1712 van het land van Marie Slimmers. Als kerk en gemeentemeester voor de jare 1712 tot en met 1715 de somma van 12-0-0. Op 12 januari 1724 nogh aan schout Lodewijk Heijstek betaald 8 hont gras voor den armen gekogt met kennis van de kerkenraad. In 1731 van de schout wegens molengelden van het armenland voor het jaar 1737 de somma van 1-5-2. Tot slot op 18 oktober in het jaar 1738 aan de schout Lodewijk Heijstek wegens de vertering gemaakt ten tijde van de verzorging van Ds. Petrus Muilman de somma van 9-3-0.

IV.5. **MEEUWIS HEIJSTEK.** Geboren ongeveer in 1670 te Uitwijk. Meeuwis trouwt met MECHELTJE PETERS d'ALM.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. GEERTRUY, volgt V.16.
2. PETER. Gedoopt 10-02-1697 te Dussen-Muilkkerk. Getuigen: Neesken Jacobs, Waentje Lijssen. Overleden op 10-jarige leeftijd, begraven 05-09-1706 te Dussen.
3. ARIAENTJE. Gedoopt 13-12-1699 te Dussen-Muilkkerk. Getuige: Ariaantje Jans. Overleden op 6-jarige leeftijd, begraven 05-09-1706 te Dussen.
4. HEIMEN, volgt V.17.
5. ADRIANA, volgt V.18.

5e Generatie

V.1. **WILLEM HEIJSTEK** Gedoopt 18-11-1703 te Colijnsplaat. Getuigen: Pieter Pieterse Bouman, Pieter Willemsse Heijstek en Jan Veel. Willem trouwt te Colijnsplaat in 1729 met CORNELIA HEIJMAN.

Kinderen uit dit huwelijk:

1. CATOLIJNA. Gedoopt 22-2-1730 te Colijnsplaat. Getuigen: Adriaan Poortvliet, Jacob Boijman en Catharina Bouman. Overleden 04-09-1735 op 5-jarige leeftijd.
2. JAN. Gedoopt 25-11-1731 te Colijnsplaat. Getuigen: Adriaan Poortvliet, Jacob Boijman en Catharina Bouman. Overleden 24-11-1743 op 11-jarige leeftijd.
3. PIETER, volgt VI.1.
4. CATHALINA. Gedoopt 04-09-1735 te Colijnsplaat. Getuigen: Pieter Heijstek en Cornelia Noorderdorp
5. ABRAHAM, volgt VI.2.
6. JANNA, volgt VI.3.
7. ANNA. Gedoopt 21-02-1742 te Colijnsplaat. Getuigen: Pieter Heijman en Anna Heijman.
8. JAN, volgt VI.4.
9. CORNELIA. Gedoopt 11-09-1746 te Colijnsplaat.
10. CORNELIS, volgt VI.5.

Waarheen gingen zij....

Zo af en toe zijn er contacten met lezers van dit blad en zijn er van hun kant vragen en opmerkingen, zo in de trant van: "Ik wist helemaal niet dat ik zoveel familie had" of: "Ik dacht dat ik een toch wel aparte naam had en nu blijken er heel wat mensen met deze naam rond te lopen". Anderen zijn weer nieuwsgierig naar de mens achter de naam en weer anderen willen weten waar al die Heijstekken in de loop van de tijd terechtgekomen zijn, of zij zijn benieuwd van wie zij zelf afstammen. Voor wat betreft het laatste is de vaste rubriek "Uw voorouders in dit blad" bedoeld. Op de andere vragen, of opmerkingen kan in dit, of een volgend nummer iets meer worden verteld.

Het is een ieder inmiddels wel bekend dat de oorsprong van het geslacht Heijstek in het Land van Altena ligt en - hoewel het genealogisch (nog) niet is bewezen - bestaat er toch een sterk vermoeden dat ook de Zeeuwse tak uit dit gebied stamt. In het vorige nummer kon u lezen dat omstreeks 1570 in Uitwijk geboren Lodewijk Heijstek wordt beschouwd als de oudst bekende stamvader. Van hem zijn ons thans maar liefst zo'n vijf en twintig honderd nakomelingen bekend, verdeeld over veertien generaties. En nog steeds komen nieuwe gegevens beschikbaar en wordt de Heijstek-stamboom als maar completer.

Het reizen en trekken zat er al vroeg in. In BIJ UITSTEK no. 1 las U dat Lodewijk's zoon Henrick naar Zeeland trok en in 1634 in Arnemuiden leefde. Tevens werd Guiliaem Heijstek vermeld, die wellicht ook een zoon van Lodewijk was en die in 1650 van Uitwijk naar Haaften vertrok en later misschien wel naar Zeeland reisde en daarmee de schakel zou kunnen zijn tussen de takken uit Uitwijk en Colijnsplaat.

Veel verhuizingen vonden plaats binnen het Land van Altena en het duurde tot circa 1760 alvorens weer iemand wat verder weg trok. Evert (geboren Almkerk 1739) vertrok naar de Hoekse Waard en vestigde zich in Maasdam. Twee van zijn zonen waren later de grondleggers van Rotterdamse takken. Ook Heimen (Uitwijk 1759) zocht zijn geluk in de Hoekse Waard en zo rond 1785 vestigde hij zich in Goudswaard, waar ook thans nog meerdere nazaten van hem wonen. Weer enige jaren later verruilde Adrianus (Almkerk 1765) het Land van Altena voor Fijnaart, gelegen in de Westhoek van Noord-Brabant en diverse nakomelingen streken later neer in zowel Dordrecht als Rotterdam.

Een wel heel verre reis ondernam Jan (Uitwijk 1816). In 1862 ging hij met zijn gezin scheid met bestemming Zuid-Afrika. Zijn kinderen hebben ervoor gezorgd dat ook thans nog onze naam in Zuid-Afrika in groten getale voorkomt. Lodewijk

(Emmikhoven 1845) ging naar Voorne-Putten en Jan (Almkerk 1850) en Barend (Werkendam 1863) vertrokken naar de Zaanstreek. Vanuit het Zeeuwse land ondernam Willem (Middelburg 1799), met een deel van zijn gezin, in 1864 een wel bijzondere reis. Als Mormoon sloot hij zich aan bij zijn geloofsgenoten in Salt Lake City, USA. Zijn zoon Jacobus Willem (Middelburg 1830) maakte die reis niet mee en vestigde zich in Rotterdam.

Richard (Colijnsplaat 1866) stak rond de vorige eeuwwisseling de oceaan over om zich in de staat Michigan in de USA te vestigen. Het gevolg is dat in het telefoonboek van de plaats Kalamazoo aldaar meer Heystekken zijn vermeld dan in welke Nederlandse plaats dan ook.

Tenslotte Adriaan (Wissenkerke 1897), die na zijn diensttijd in 1917 in Rotterdam bleef wonen en waar vele nakomelingen van hem Rotterdammer werden.

Uiteraard zijn zij niet de enigen die ooit hun geboortegrond verlieten, wel zorgden de genoemde personen ervoor dat in bepaalde plaatsen en gebieden een aanzienlijke concentratie van onze naamgenoten voorkomt. Dat men in latere tijden daar vandaan weer uitzwierf had tot gevolg dat de naam steeds verder werd verspreid. Nu wilt U weten waar en hoeveel? Het is moeilijk hierop een antwoord te geven, men kan bijvoorbeeld de telefoon-gidsen nagaan en vaststellen dat ongeveer vierhonderd en vijftig personen met de naam Heijstek in Nederland staan vermeld en dat in zo'n honderd en zeventig Nederlandse plaatsen wel een Heijstek/Heystek/Heistek, dan wel Hijstek woont. Maar er zijn er die geen vermelding in de gids hebben en er zijn de vele vrouwelijke naamgenoten die onder hun man's naam zijn vermeld. Aan de hand van alle beschikbare gegevens komt men toch tot bepaalde conclusies, maar of deze de juistheid weergeven? Het is in ieder geval een indicatie. De meeste naamgenoten wonen in de provincie Zuid-Holland, ruim 40 % en Dordrecht heeft in deze provincie de meeste Heijstekken binnen haar stadsgrenzen. Opmerkelijk is dat in minstens drie en vijftig gemeenten in Zuid-Holland één of meerdere naamgenoten wonen. Daarentegen in de drie noordelijke provincies en ook Limburg wonen slechts weinig personen met de naam Heijstek, hoe dan ook geschreven. Volgens dezelfde gegevens zou ruim 21% van de naamgenoten in Noord-Brabant wonen en de stad Tilburg is koploper wat betreft het aantal inwoners met onze naam.

Iets meer dan een derde van de Heijstekken in de provincie Noord-Brabant woont trouwens nog in het Land van Altena en hiervan heeft Werkendam het grootste contingent. In Uitwijk, de plaats waar alles ooit begon en waar zovele Heijstekken woonden,

woont thans nog één gezin. Met iets minder dan 20 % is ook Noord-Holland nog goed vertegenwoordigd, vooral in de gemeente Zaanstad. Daar zijn het de nakomelingen van de reeds genoemde Jan en Barend uit het Land van Altena, terwijl andere takken zich vestigden in onder andere Haarlem en diverse gemeen-

ten in de Haarlemmermeer. En dan Zeeland, een provincie waar in vroeger tijden zoveel mensen met de naam Heijstek woonden. Thans nog slechts zo'n 6 % en wat voor Uitwijk gold, geldt ook voor Colijnsplaat, Heijstekken trokken in de loop van de tijd weg.

Wim Heistek

Ons familiewapen

Het familiewapen was al eens beschreven in de Mutsaert collectie in het Centraal Bureau van Genealogie. De beschrijving is als volgt:

een dwarsbalk vergezeld boven van 2 op de balk staand toegewende duiven beneden een paal. Helmteken: horizontaal geplaatste hooivork met 3 tanden tussen een vlucht.

Het lakzegel met daarop het wapen van Antonie Lodewijk Heystek ontdekte ik bij toeval in het Rijksarchief te 's-Hertogenbosch. Het Rijksarchief zat toen nog in de Waterstraat. Ik spitte in 1982 het Oud Rechterlijk Archief (ORA) van Uitwijk door en in deel 3a zat een brief afkomstig van Antonie Lodewijk gericht aan A. van der Meer. Ik was dolenthousiast en ik wilde daarvan een foto. Ik liep met de betrokken brief naar het toenmalige hoofd van de studiezaal, mevrouw Leget. Haar gezicht betrok, want het archief had net in het kader van bezuinigingen (ook toen al) de fotografische dienst wegbezuinigd. Archiefstukken mogen het archief niet verlaten, tenzij die naar een ander archief gaan, bijvoorbeeld voor een studieobject. Bezoekers mochten geen foto-apparatuur mee in de studiezaal nemen, want dat kostte omzet aan het kopieerapparaat. Gelukkig kwam ik vaak in het Rijksarchief, dus zij kende mij vrij goed. Zij was ook de dame die mij in contact bracht met de heer Coetzee, die voor ons de Zuidafrikaanse tak beschreef. Dus ze wist dat ik zeer serieus met mijn hobby bezig was. Bij hoge uitzondering kreeg ik toen van haar toestemming om

bij een volgend bezoek mijn fototoestel mee te brengen en zelf een opname te maken van het lakzegel. De daarop volgende dag reed ik weer naar 's-Hertogenbosch, met in mijn auto mijn fotoapparatuur. Mevrouw Leget was aanwezig en ze had speciaal voor mij de archiefdoos al uit de kelder laten komen. Het archiefstuk was daar, maar toen nog goed licht om daar een mooie opname van te maken. Het was die dag schitterend, zonnig weer. Maar naar buiten gaan op het trottoir voor het archief, was in strijd met de regels, want een archiefstuk mocht het archief niet verlaten. Mijn juridische knobbel begon te jeuken, want ik wist dat er een binnentuin was in het gebouw en een tuin behoort tot het perceel en daarmee dus tot het archiefcomplex. Mevrouw Leget was het daarmee eens, dus zij pakte een keukenstoel en de brief met daarop het zegel en zij liep via talloze gangen naar de patio. Hier scheen de zon en ik had het mooiste licht van de wereld om het zegel te fotograferen. Zij week geen moment van mijn zijde en het archiefstuk hield zij constant in het oog. Toen de opname was gemaakt moest ik eerst de camera in mijn auto brengen, want in het archief mocht geen vreemde camera aanwezig zijn, alvorens ik verder mocht gaan met mijn onderzoek. Vlakbij was een grote parkeergarage, waarin mijn auto stond. De bos bloemen die ik daarna voor haar meebracht, mochten gelukkig wel het archief in.

De tekst van de brief, waarop ik het zegel vond in het ORA Uitwijk 3a, luidt als volgt:

De heer A. van der Meer, schout van Uitwijk & Scheepenen woonende tot Woudrichem in het Land van Altena

Wel Edele Heer & Vriend

Uw Edeles schrijven van 22 maart mij geworden dient daarop tot antwoord dat het land niet bij maar bij het regthuis moet verkogt worden. En dan ook de sitting geschiede op den 9 april w hoope op dien tijd daar te sullen zijn, maar soo ik niet mogt koomen den wijl ikwat onpassel Gaat dat egter door. Maar mijn Heer UEd schrijft van de Sande van mijnen broeder gelegen te onder Giesen in den Duijl. En onder Uitwijk hem in hebt UEd thuis want mijnen broeder heeft land in den Duijl want dat land hoort aan mijn. Zelfs maar mijn broeders land dat nu ten verk aangeslagen worden is. Als volgt De Driemorgen in het Endevelt genaamd het hooijke want de drie morge ook gelegen i het is mij bij legaat gemaakt en wordt dus niet verkogt. En dan ond de 16 hond genaamd de gemeent en dan Nogt een 1/2 morgen land gelegen aan de Pelsche steeg gelijk ook wordt genaamd nog te sijn en sult het alsook bevinden. Naar mijn complimenten aan Neven Heijstek en Herwijnen versogt te hebben benevens UED. & Ued. gemalinne & kinderen zoo hebbe ik de eer naar usance te groeten mij met achting te noemen

Mijn Heer Ued dienaar en vriend, A.L. Heijstek. Amsterdam 31 maart 1807

Cees

Afscheid van de Gulden

Op 31 december 2001 namen we voorgoed afscheid van de gulden, hiermee komt een eind aan een bijna Zevenhonderd-jarige geschiedenis van de gulden. Voor velen van ons valt dit afscheid zwaar, al weten we dat het voor onze economie het beste is.

Historie van de gulden.

1252 Eerste aanmunting in Florence van de gouden florenus, waarop een 'flore', Italiaans voor lelie, staat afgebeeld. Deze munt legt de grondslag voor onze gulden (florijn).

1325 Jan III van Brabant slaat de eerste gouden gulden van de benelux.

1378 Invoering van de gulden in Holland.

1466 De Andriesgulden wordt betaalmiddel in grote delen van Nederland.

1521 Karel V introduceert de Karolus-gulden, de laatste Nederlandse gouden gulden.

1542 De eerste uitgifte van zilveren Karolus-guldens.

1680 De provincie Holland slaat weer zilveren guldens.

1694 De Staten Generaal legt de zilveren gulden vast als betaalmiddel voor het hele land.

1810-1813 De Franse bezetter vervangt de Nederlandse gulden door de franc.

1814 Oprichting van de Nederlandse Bank; druk van het eerste bankbiljet. Invoering van de rijksdaalder.

1904 Het bankbiljet wordt wettig betaalmiddel. Invoering van het tientje.

1942 De zilveren gulden wordt tijdelijk vervangen door biljetten van een gulden.

1954 De zilveren gulden opnieuw in omloop.

1967 Nikkelen gulden vervangt zilveren gulden.

1982 Uitgifte eerste Beatrix-guldens.

2002 De euro vervangt de gulden, en tegelijk elf andere Europese valuta. Het euro teken is €.

Helaas zullen met dit afscheid ook veel woorden en gezegdes die samenhangen met de gulden gaan verdwijnen. Bij onze kinderen en kleinkinderen die nog met de gulden zijn opgegroeid en er wezenlijk gebruik van hebben gemaakt zal de herinnering nog wel even voort leven, maar kinderen die nu aan het basisonderwijs beginnen zullen waarschijnlijk over tien jaar zeggen: "Wat bedoelt mijn moeder eigenlijk met": "op de markt is je gulden een Daalder waard", wat is dat eigenlijk, een Daalder? Het zal niet anders zijn dan dat de huidige doorsnee tiener niet meer weet wat een kolenkit is en zich een leven zonder televisie en een computer niet kan voorstellen. Uitdrukkingen die vast verankerd zijn in onze taal zullen het wel redden maar voor minder bekende uitdrukkingen zullen we over vijf of tien jaar waarschijnlijk een woordenboek nodig hebben. Een aantal benamingen voor oude munten die nu al niet meer in omloop zijn wil ik u niet onthouden, evenals een aantal minder bekende spreekwoorden, spreuken en gezegdes met betrekking tot ons huidig muntstelsel.

Benamingen voor oude munten:

Blank: Rekeneenheid van stuiver.

Dertientje: / Zeeuwse rijksdaalder, 13 stuivers.

Daalder: Algemene benaming voor de zware zilveren munten van 30 stuivers, de daalder bleef tot 1847 in omloop en is nu alleen nog in gebruik als rekeneenheid. Waarde NLG. 1.50

Duit: In Groningen gingen er 6 duiten in een stuiver, in Brabant en in Holland waren dat er 8.

Dukaat: Van goud ongeveer NLG. 5.25 waard en van zilver circa NLG. 2.50.

Joeter: 10 stuivers.

Flab(be): Groninger munt met een waarde van 4 stuivers

Knaak: Rijksdaalder.

Oortje: Vierde deel van een stuiver oftewel 2 duiten.

Tuppens: 2 cent.

Spreekwoorden, spreuken en gezegdes:

Van duit tot stuiver: Tot in de kleinste bijzonderheden.

Een duit met een gaatje: Iets wat niets te betekenen heeft.

Centenkraai: Betaalmeester (soldatentaal).

Van stuivers blanken maken: Slecht zaken doen.

Voor zeven stuivers krijgen: Een flinke uitbrander krijgen.

Voor een kwartje naar Amsterdam willen: Iets goedkoop willen hebben.

Laat mij mijn eigen piek maar schuren: Zelf zien hoe je aan geld komt.

Een paard van een daalder: Een trots en fier persoon.

Hij zit op een daaldersplaats: Eerste rang zitten, de beste plaats hebben.

Een knakenpoetser: zuinig persoon.

Dag gulden, hallo euro.

Spreekwoorden, spreuken en gezegdes ?

Wie voor een euro geboren is.....

Geen rooie euro meer hebben.

Een fluitje van een euro.

Een euro op zijn kant.

Geraadpleegde literatuur:

Bargoenswoordenboek, Vaarwel gulden,

Nederlandse spreekwoorden, spreuken en

gezegdes, Algemene Winkler Prins,

Mededelingsblad NGV Zaanstreek-Waterland.